

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Maximiliani Sandaei E Societate Iesv Doctoris
Theologi Architectura Christiana**

Sandaeus, Maximilianus

Coloniae Agrippinae, 1653

2. Sodalis Parthenius sit oportet Aedificator Domus Sapientiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46065)

tamen esse debere assero Sodalem Marianum. At qualem? S. Basilius in caput quintum Isaïæ, duplicem docet esse speciem *Ædificandi*, vnâ bonam, ac laude dignam; alteram malam & damnandam: quare distinguit *Ædificatorem* in bonum & malum. Malum designauimus ab opere multiplici, sed adde: Non debere esse *Ædificatorem Caupona*, ad quam diuertant ebriosi, qui in consortium adsciscantur, nepotuli: non *stabuli*, in quo tumultuentur pecudes perturbationum: non *Popina*, ad quam conuolent gulæ dediti: non *Tonstrina*, quam occupet Curiositas: non *Gurgustii*, in quo lateat lasciuia: non *Armamentarii*, in quo dominetur furor: non rustici *Mapalis*, aut *Tugurii*, vilibus & agrestibus apri incolis domicilii. Sed debere esse *Ædificatorem bonum*.

ARTICULUS II.

B. MARIE V.

SODALIS STUDIOsus

ÆDIFICATOR sit oportet amplissimi Palatii, augustissimæ regiæ, imperatorii habitaculi, basilicæ diuinæ, nempe, *DOMUS SAPIENTIÆ*, quam, vt singuli *Ædificent* strenuè, vtinam persuadere possem omnibus. Nec alienum à se putent Sapientiæ candidati eiusdemque Clientes, quales nos omnes sumus, munus, aut opificium *Ædificandi*: Nam Domina Nostra, *Sapientia* ipsa *Ædificauit*, ipsa fundamentum posuit, ipsa parietes erexit, ipsa contignationes aptauit, & disposuit, ipsa conclauia distinxit ipsa substructionem in altum eduxit: ipsa Artificem & Architectricem egit; immò, *Latomam*, & *Murariam*: hæc enim omnia continentur breui illa sententia, *Sapientia Æ-*

DI-

EDIFICAVIT *Sibi Domum*: ne nobis indecorum putemus, aut nobilitate nostrâ, qui Sapientiæ operam damus, indignum, *ÆDIFICARE*. Quod quidem est adeò consentaneum rationibus, muneribusque Sodalium, ut ij, peculiari quodam nomine, aut epitheto, minus quidem Latine, sed in Ecclesiâ Christiana per quam vsitato, dicantur *Ædificativi*, aut *Viri Ædificationis*. Phrasi S. Pauli Apostoli, qui eximiè pios Thessalonicenses hortabatur, quod initio præfabar.

ÆDIFICATE alterutrum. Quid est, *Ædificate alterutrum*? Græcè *ἑἰς ἑὸν ἕνα*, id est unus unum, alius alium, seu vos mutuo, invicem. Haud dubiè est metaphora desumpta ab *Ædicatoribus*. Quemadmodum enim qui murum ædificat, eumque sensim erigit, & attollit, lapidem lapidi jungendo, & deinde cum plures fuerint, tectum imponit, sicque domum perficit: ita qui in Anima suâ unam virtutem alteri copulat, & imponit, qui fidem, spem, caritatem, prudentiam, justitiam fortitudinem, temperantiam, & his adnexas virtutes conjungit, ædificium quoddam honestatis ac religionis extruit. Qui verò Christianè vivendo, suâ sobrietate, modestia, lenitate, patientia, devotione proximum erigit & excitat, is eum ad similia incitando, *Ædificare* dicitur: nimirum, ut in ipso fiat *Domus*, immò, ut ipse fiat *Domus*, & *Templum sanctum Augustum* que, in quo inhabitet, & colatur *Dominus*. Ne dicas, inquit; *Theophylactus*, locum illum Pauli exponens: non sum *Doctor*, non sum *Magister in artibus*, non sum *Præceptor rudium*: ad damus nos: Non sum *Ecclesiasticus*, non *Concionator*, non *Religiosus*: alios docere, & ædificare non teneor. falleris, ac temet ipsum decipis: *Doctores*, *Magistri*, *Religiosi*, non sufficiunt ad singulorum & omnium admonitionem, doctrinam, exemplum; sed vult *DEUS*. quemcumque alium instruere se, ac proximum, & *ÆDIFICARE*. Vult

VULT Superiorem, sive politicum, sive Ecclesiasticum, *Ædificare* subditos, religione erga DEUM, commiseratione erga afflictos, liberalitate erga pauperes, affabilitate erga omnes. Vult subditum *Ædificare* Magistratum, obedientia legum, veneratione superiorum, amore concivium, ac quorumcunque æqualium. Vult Patrem familias *Ædificare* domesticos, verbo, & exemplo: Verbo instructionis bene instituendo, monendo, arguendo consolando, reprehendendo: exemplo vigilantia, sobrietatis, continentia, mansuetudinis, pietatis. Vult Filium familias *Ædificare* fratres, ac sorores, amore, ne dicatur: fratrum quoque gratia rara est in domo illa; obsequendi promptitudine, modestia. Vult studiosum litterarum *Ædificare* Socios, vigilantia, diligentia, laborandi assiduitate. Vult Medicum *Ædificare* ægros, indefessa cura, humanitate, longanimitate. Vult Jurisperitum *Ædificare* opis indigos suæ, accurata causæ discussione, Juris sincera declaratione, injustitiæ demonstratione, denique pauperum patrocinio. Vult Judicem *Ædificare* reos & actores, depositione affectus proprii, sententiæ æquitate, supplicii diminutione potius, quàm exaggeratione. Vult Principem Ecclesiasticum *Ædificare* suos Clericos, reprehensione ad emendationem, devotione ad sanctitatem, exemplo ad omnem virtutem statui clericali convenientem. TALIS fuit *ÆDIFICATOR* S. ANNO Colonienſis Archiepiſcopus, cujus festum colit hoc tempore Colonienſis Ecclesia. De quo tria sunt in hoc genere imitatione digna. *Primum*, reprehensio gravis & efficax Clerici, quem animadvertens in Trini Numinis glorificatione; quæ psalmis in choro subjungitur, Filii personam omittente, nil moratus eum corripuit: & sequuta mox est emendatio *Secundum*, devotio peculiaris erga Sanctissimam TRINITATEM & DEIPARA-

RAM;

RAM, cujus erat studiosissimus Sodalitatis Marianæ institutor & conservator. Ejus patrocinio utendum, nitendumque esse prædicabat; &, ut facerent ii, quibus præerat, frequenter admonebat. *Tertium*, virtutum Principi Ecclesiastico maximè convenientium exercitatio: nam revera ANNO Archiepiscopus omnium Pastoralium virtutum laude, imprimisque, sollicitudinis, zeli, religionis, benignitatis & misericordiæ enituit, PRINCEPS, si quis alius, *ÆDIFICATIVVS*.

QUI sibi commissos monendo, & exstimulando ad altiora, usurpabat haud dubiè illud Apostoli: *Ædificate alterutrum*; Clericus Clericum, Aulicus Aulicum, Sodalis Sodalem, professione cultus Mariani, exactâ mandatorum Dei obseruatione, consiliorum Euangelicorum spontanea susceptione, Sacramentorum frequèntatione, pietatis, humanitatisque, inter se ac cum alijs officijs. Fortasse bonus Pastor adiungere potuit de suis Colonensibus, quod subdit feruens Zelator, amatorque gregis Paulus de suis Thessalonicensibus, eos commendans ab hac metaphoricâ Domus Sapientiæ ædificatione: *Sicut & facitis*. Vtinam de nobis idem posset usurpari! Sed si non fecimus hæctenus, emendemus in melius, quod vel ignorantes, vel negligentes peccauimus.

ARTICVLVS III.

CARITAS ÆDIFICAT.

Per quam Ædificator constituitur

SODALIS MARIANUS.

FREQUENTER ab Architecturâ petitâ metaphorâ utitur Doctor Gentium, ut exstimulet fideles. & inter illos potissimum DEO peculiariter caros, quales sunt, si nomini suo respondeant, *Parthenii Sodales*, ad

Prima pars

C

Ædi-